

STORTINGET

Innst. 219 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:247 S (2017–2018)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om en ekte miljøreform i oppdrettsindustrien

---

Til Stortinget

Bakgrunn

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

- «1. Stortinget ber regjeringen kun tildele nye oppdrettskonsesjoner basert på lukket teknologi.
2. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med oppdrettsindustrien legge frem en plan for overgang til lukket teknologi på alle oppdrettsanlegg som i dag opererer med åpne merder.
3. Stortinget ber regjeringen utrede en produksjonsavgift som gir både oppdrettere og kommuner incentiver til bruk av miljøvennlig lukket teknologi ved at åpne anlegg betaler en høy avgift direkte til staten, mens lukkede anlegg betaler en lavere avgift som går til kommunene.
4. Stortinget ber regjeringen raskest mulig påby merking av oppdrettslaks slik at rømt laks alltid kan spores tilbake til anlegget de rømte fra.
5. Stortinget ber regjeringen sørge for at «trafikklys-systemet» krever reduksjon i antall fisk når økt dødelighet fra all menneskelig påvirkning overstiger 10 pst.
6. Stortinget ber regjeringen utvikle et reguleringsystem for oppdrettsnæringen basert på miljøindikatorer som tar hensyn til alle vesentlige lokale miljø- og dyrevelferdsproblemer som følger av dagens

oppdrettsnæring. Det må blant annet inkludere rømminger, utslipp av biologisk avfall, kobber og avlusningskjemikalier samt dødelighet, sykdom/ skader/helse og atferdsforstyrrelser for oppdrettsfisk og rensefisk i merdene.

7. Stortinget ber regjeringen gå gjennom behovet for etablering av nye genbanker for truede villaksbestander i Norge for å sikre at ingen villaksbestander går tapt.
8. Stortinget ber regjeringen totalforby bruk av giftig kobberimpregnering og kitinhemmere i oppdrettsanleggene som ødelegger de omliggende marine økosystemene.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ruth Grung, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Linda C. Hofstad Helleland, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Charister Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til representantforslag om en ekte miljøreform av oppdrettsindustrien. Representantforslaget inneholder i alt åtte forslag med intensjon om å redusere miljøavtrykket fra havbruk gjennom å påby lukkede anlegg,

innføre en vridende produksjonsavgift, pålegge fysisk merking av all oppdrettsfisk, stramme inn trafikklssystemet, utvide antallet indikatorer i systemet, gjennomgå behovet for genbanker og forby kobberimpregnering og kitinsyntesehemmere.

Komiteen er enig med forslagsstilleren i at det er viktig å ha en løpende, grundig og føre-var-basert tilnærming til klima- og miljøkonsekvensene av menneskelig aktivitet.

Komiteen viser til at når det gjelder forslaget om produksjonsavgift, er det en egen NOU-prosess i gang, i tillegg til at det i dag er slik at landanlegg ikke betaler konsesjonsvederlag.

Komiteen viser til at det for forslaget om merking av oppdragslaks er en egen DNA-basert løsning under utvikling.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at for forslagene som gjelder påbud om lukkede anlegg og endring av «trafikklssystemet», ble rammevilkårene for akvakultur gjennomgått senest ved behandling av Meld. St. 16 (2014–2015), der en samlet næringskomité i Innst. 361 S (2014–2015) understreket behovet for forutsigbare rammevilkår:

«Det gjelder blant annet områder som skatt, avgift, regelverk for drift, kontrollrutiner, innrapporteringsrutiner, vekstkriterier og størrelse og hyppighet på tildeling av vekst.»

«Trafikklssystemet» som ble resultatet av denne behandlingen, vil ikke være fullt ut implementert før neste år.

Flertallet mener det ikke er i tråd med behovet for forutsigbare rammevilkår å gjøre fundamentale endringer i akvakulturregimet såpass kort tid etter at nytt regime er på plass, og før det er fullt ut implementert.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti ikke hadde representant i komiteen da trafikklssystemet ble behandlet i Innst. 361 (2014–2015). Partiet støttet da heller ikke oppdrettsforliket.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at oppdrett skjer i felles allmenning. Det er derfor viktig at myndighetene implementerer nye kunnskapsbaserte miljøkrav for å støtte opp under mer bærekraftig havbruksproduksjon. I en dynamisk næring som havbruk må dette være en del av forutsigbarheten.

Disse medlemmer mener at havbruksnæringen er helt avhengig av å få kontroll på miljøavtrykket,

god fiskehelse og fiskevelferd for å utvikle næringen videre. Det er få næringer som er pålagt å rapportere så mye som oppdrettsnæringen, og alle data er offentlig tilgjengelige. Ifølge den internasjonale bærekraftsindeksen Farm Animal Investment Risk and Return (FAIRR) er norsk oppdrettsnæring blant verdens mest bærekraftige matprodusenter. Selskapene er vurdert ut fra faktorer som utslipp av drivhusgasser, svinn i produksjonen, vannforbruk, antibiotikabruk, dyrevelferd, arbeidsforhold og matvaresikkerhet. Disse medlemmer mener det er et resultat av at norske myndigheter har stilt tydelige og kunnskapsbaserte krav til produksjon. Det bør stilles krav om sporing av rømt oppdrettsfisk, og metoden må tilfredsstillende krav til fiskevelferd.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sammen med næringen utvikle metoder for sporing av rømt oppdrettslaks.»

Komiteen viser til at det for forslaget om endringer i indikatorsettet for «trafikklssystemet» allerede er i gang et arbeid for å vurdere dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener «trafikklssystemet» over tid må videreutvikles med flere indikatorer som stimulerer til mer bærekraftig havbruksproduksjon. Eksempler på indikatorer kan være fiskehelse, svinn, utslipp av næringsalter og før. Indikatorene må gjelde faktorer som oppdretterne kan påvirke.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sammen med næringen videreutvikle og forbedre trafikklssystemet med flere miljøindikatorer.»

De 104 søknadene om utviklingskonsesjoner synliggjør stort potensial for å utvikle nye innovative tekniske løsninger for å møte næringens miljøutfordringer. Disse medlemmer er opptatt av å utvikle en havbruksnæring som forsterker våre naturgitte fortrinn med lang kyst, gode strømforhold og tilgang på rent vann. Vi bør bli best på biologi og forsvarlig miljøavtrykk.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kriteriene for nye tildelingsrunder med utviklingskonsesjoner legges frem for Stortinget.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kris-

telig Folkeparti, viser til at det etter Klima- og miljødepartementets vurdering ikke er faglig grunnlag for forslaget om å forby kobberimpregnering, og at dette ikke er gjennomførbart før i 2026.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det pågår et arbeid med å forskriftsregulere forurensing fra oppdrettsanlegg, der blant annet kobber vil bli et tema, sammen med andre godkjente kjemikalier og legemidler.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og vurdere et strengere regelverk for bruk av kobberimpregnering og kitinsyntesehemmere i oppdrettsanlegg.»

Komiteen viser til at det for forslaget om forbud mot kitinsyntesehemmere ble innført nye og strengere restriksjoner så sent som i 2017.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til svar fra klima- og miljøministeren om behov for å sikre full genvariasjon fra alle nasjonale laksevasdrag og gener til andre laksebestander og sjørretsbestander som er utsatt for genetisk påvirkning fra rømt oppdrettsfisk.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gå gjennom behovet for genbanker for truede villaksbestander og sjørretsbestander i Norge for å sikre at ingen lakse- eller sjørretsbestander går tapt.»

Disse medlemmer viser til at det pågår et kontinuerlig arbeid både i næringen og i forvaltningen for å redusere miljøavtrykket fra oppdrettsnæringen. Disse medlemmer understreker viktigheten av at utviklingen av oppdrettsnæringen både er kunnskapsbasert og forutsigbar for næringen. Oppdrettsnæringen må forvente at miljøkravene til virksomheten gradvis skjerpes. Disse medlemmer er opptatt av at eventuelle nye krav gjennomføres på en måte som sikrer mangfoldet av aktører i oppdrettsnæringen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det pågår et kontinuerlig arbeid både i næringen og i forvaltningen for å redusere miljøavtrykket fra oppdrettsnæringen. Flertallet understreker viktigheten av at utviklingen av oppdrettsnæringen både er kunnskapsbasert og forutsigbar for næringen. Flertallet vil understreke at det

ikke kan utelukkes at miljøkravene til virksomhetene vil skjerpes dersom bransjen ikke lykkes med de pågående prosessene i tilstrekkelig grad. Flertallet er opptatt av at eventuelle nye krav gjennomføres på en måte som sikrer et mangfold av aktører i oppdrettsnæringen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti under behandlingen av Innst. 361 S (2014–2015) fremmet en lang rekke forslag for å styrke miljøkravene i systemet, knyttet til lus, utslipp, rømming, svinn, medikamentbruk, dyrehelse og øvrig påvirkning på marint miljø, hvor det ikke skulle tillates vekst før næringen tilfredsstiller slike bærekraftskriterier. Dette medlem mener kravene i dagens trafikklyssystem er altfor svake når det gjelder miljøkrav, og det burde vært strengere sanksjoner for anlegg med overtredelse av eksisterende miljøkrav. Sosialistisk Venstreparti stemte også mot innføring av havbruksfondet, av den grunn at det å innrette systemet slik at avgift betales til kommunene og fylkeskommunene basert på vekst framfor produksjon, er uheldig.

Næringen har store utfordringer, og ikke minst potensial, som ikke løses og utløses av seg selv. Det er et faktum at oppdrettsnæringen i dag ikke er bærekraftig. Problemer som sykdom, lus, rømming, avlusningsmetoder som går på akkord med fiskevelferd og øvrig marint liv og næring, oppdrettsfôr som hentes ut av åkrer og hav langt borte, er verken bærekraftig eller solidarisk med folk og bønder i andre land – de er alle negative effekter som må tas på største alvor. Dersom Norge løser problemene med lus, rømming, dyrevelferd og sørger for at fôr er bærekraftig og kortreist, har vi ikke bare skapt en mindre konfliktfylt næring, vi bidrar også til å gi verden metoder og teknologier til håndtere noen av våre største utfordringer.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen kun dele ut nye tillatelser til anlegg uten utslipp av fisk, lus, medikamenter, fôrrester, organisk avfall eller klimagasser og lage en plan for at eksisterende anlegg kan oppfylle tilsvarende krav.»

«Stortinget ber regjeringen raskest mulig påby merking eller sporing av oppdrettslaks, slik at rømt laks alltid kan spores tilbake til anlegget den rømte fra.»

«Stortinget ber regjeringen stramme inn på kravene til trafikklyssystemet slik at disse er i tråd med kravene i kvalitetsnormen for villaks.»

«Stortinget ber regjeringen utvikle et reguleringsystem for oppdrettsnæringen basert på miljøindikatorer som tar hensyn til alle vesentlige lokale miljø- og

dyrevelferdsproblemer som følger av dagens oppdrettsnæring. Det må blant annet inkludere rømninger, utslipp av biologisk avfall, kobber og avlusningskjemikalier samt dødelighet, sykdom/skader/helse og atferdsforstyrrelser for oppdrettsfisk og rensefisk i merdene.»

«Stortinget ber regjeringen gå gjennom behovet for etablering av nye genbanker for truede villaksbestander i Norge for å sikre at ingen villaksbestander går tapt.»

«Stortinget ber regjeringen totalforby bruk av giftig kobberimpregnering og kitinsyntesehemmere i oppdrettsanleggene som ødelegger de omliggende marine økosystemene.»

Dette medlem mener oppdrettskommunene bør få en større andel av verdiskapingen fra oppdrettsnæringen. På den bakgrunn har det blitt fremmet flere forslag fra Sosialistisk Venstreparti de siste årene for å sikre en slik ordning, både i Dokument 8:103 S (2016–2017), hvor forslaget fikk flertall, men hvor regjeringen ikke fulgte opp vedtaket som næringskomiteen hadde bedt om, og i Dokument 8:192 (2017–2018). Regjeringspartiene og Arbeiderpartiet ønsket i behandling av det siste forslaget å støtte en utredning av ulike typer beskatning av oppdrettsnæringen heller enn å innføre en produksjonsavgift for kommunene. Dette medlem mener man her ga fra seg muligheten til raskt å få på plass en ordning for kommunene som det var flertall for i Stortinget, før Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti endret syn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er opptatt av å utvikle sjømatnæringen slik at den bidrar til mest mulig verdiskaping og lønnsomme arbeidsplasser i Norge, og har derfor bedt regjeringen utarbeide en NOU som belyser hvordan ulike skatte- og avgiftssystemer påvirker utviklingen av en norsk havbruksnæring som kan bidra til å finansiere fremtidig velferd.

Disse medlemmer er opptatt av at vertskommunene må sikres stabile, forutsigbare inntekter for bruk av areal, og for å tilrettelegge for nytt areal for oppdrettsnæringen også når det ikke er vekst. Disse medlemmer forventer at regjeringen kommer tilbake til Stortinget om dette i løpet av 2019, som tidligere varslet.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sammen med næringen utvikle metoder for sporing av rømt oppdrettslaks.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sammen med næringen videreutvikle og forbedre trafikkløssystemet med flere miljøindikatorer.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sørge for at kriteriene for nye tildelingsrunder med utviklingskonsesjoner legges frem for Stortinget.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede og vurdere et strengere regelverk for bruk av kobberimpregnering og kitinsyntesehemmere i oppdrettsanlegg.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen gå gjennom behovet for genbanker for truede villaksbestander og sjøørretsbestander i Norge for å sikre at ingen lakse- eller sjøørretsbestander går tapt.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen kun dele ut nye tillatelser til anlegg uten utslipp av fisk, lus, medikamenter, fôrrester, organisk avfall eller klimagasser og lage en plan for at eksisterende anlegg kan oppfylle tilsvarende krav.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen raskest mulig påby merking eller sporing av oppdrettslaks, slik at rømt laks alltid kan spores tilbake til anlegget den rømte fra.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen stramme inn på kravene til trafikkløssystemet slik at disse er i tråd med kravene i kvalitetsnormen for villaks.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen utvikle et reguleringsystem for oppdrettsnæringen basert på miljøindikatorer som tar hensyn til alle vesentlige lokale miljø- og dyrevelferdsproblemer som følger av dagens oppdrettsnæring. Det må blant annet inkludere rømninger, utslipp av biologisk avfall, kobber og avlusningskjemikalier samt dødelighet, sykdom/skader/helse og atferdsforstyrrelser for oppdrettsfisk og rensefisk i merdene.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen gå gjennom behovet for etablering av nye genbanker for truede villaksbestander i Norge for å sikre at ingen villaksbestander går tapt.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen totalforby bruk av giftig kobberimpregnering og kitinsyntesehemmere i oppdrettsanleggene som ødelegger de omliggende marine økosystemene.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:247 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om en ekte miljøreform i oppdrettsindustrien – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 26. mars 2019

Geir Pollestad

leder

Tom-Christer Nilsen

ordfører

